

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

Підтверджую:

Валентина АРАНЧІЙ
2021 р.

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

галузь знань 07 Управління та адміністрування

ступінь вищої освіти магістр

Полтава 2021

Розробники:

Аранчій Валентина, професор, к. е. н., професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Безкровний Олександр, доцент, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Чумак Валентина, доцент, к. е. н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Краснікова Оксана, доцент, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування;

Дорошенко Ольга, доцент, к. е. н., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Наскрізна програма практики розглянута та схвалена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Протокол від 30 серпня 2021 р. № 1

Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та страхування

Валентина ЧУМАК

Наскрізна програма практики схвалена науково-методичною радою спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол від 31 серпня 2021 р. № 1

Голова науково-методичної ради спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»

Ольга ДОРОШЕНКО

ВСТУП

Наскрізна програма практики розробляється згідно з освітньо-професійною програмою Фінанси, банківська справа та страхування та навчального плану підготовки студентів ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Метою практики є набуття студентами компетентностей, на основі отриманих в Полтавському державному аграрному Університеті (далі – Університет) теоретичних знань, для досягнення програмних результатів навчання та прийняття самостійних рішень у виробничих умовах, оволодіння практичними навичками і вміннями, сучасними методами і формами організації праці у професійній сфері, виховання потреби систематично поповнювати свої знання та застосовувати їх у майбутній трудовій діяльності.

Завдання практики:

- набуття, поглиблення й удосконалення у виробничих умовах компетентностей та підготовка студентів до трудової діяльності;
- закріплення теоретичних знань та формування навичок прийняття самостійних рішень на певних ділянках роботи (чи з конкретних питань) у виробничих умовах;
- освоєння сучасних технологій з фаху;
- збір і опрацювання фактичних матеріалів для виконання індивідуальних завдань і кваліфікаційної роботи.

Проходження практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
- здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва та його фінансово-кредитної інфраструктури.

програмних результатів навчання:

- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними;

- застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;

- застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень;

- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;

- впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання;

- визначати стратегічні напрями формування фінансово-кредитної інфраструктури аграрного виробництва для удосконалення діяльності суб'єктів господарювання, розвитку банківських операцій та страхових послуг в аграрній сфері.

1. ОПИС ПРАКТИК

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування денної форми навчання 2021 року набору передбачені наступні види практик (табл. 1).

Таблиця 1

Види, назви і обсяги практик студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

№ з/п	Назва практики	Семестр	Обсяг практики	
			кредитів ЄКТС	годин
Виробнича практика				
1.	Виробнича практика з дисциплін професійної підготовки	2	6	180
Переддипломна практика				
2.	Переддипломна практика	3	6	180

Навчальним планом підготовки студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування заочної форми навчання 2021 року набору передбачено проходження професійної практики обсягом 6 кредитів ЄКТС (180 годин).

1.1. Виробнича практика з дисциплін професійної підготовки

Метою проходження практики є закріплення теоретичних знань, набуття й удосконалення практичних навичок самостійної роботи з дисциплін професійної підготовки, формування у здобувачів вищої освіти умінь прийняття оптимальних управлінських рішень у фінансовій сфері, виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання виробничої практики з дисциплін професійної підготовки:

- вивчення організаційної структури суб'єкта господарювання та з'ясування місця й значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);

- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики бази практики;

- закріплення практичних навичок із дисциплін професійної підготовки на базі конкретного суб'єкта господарювання;

- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та написання дипломної роботи;

- закріплення навичок підготовки наукових доповідей.

Проходження виробничої практики з дисциплін професійної підготовки сприяє формуванню:

компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
 - здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
 - вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
 - здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
 - здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
 - здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
 - здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;
 - здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва та його фінансово-кредитної інфраструктури.
- програмних результатів навчання:
- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;
 - здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;
 - відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
 - застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
 - здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
 - застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень;
 - обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;
 - впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання;
 - визначати стратегічні напрями формування фінансово-кредитної інфраструктури аграрного виробництва для удосконалення діяльності суб'єктів господарювання, розвитку банківських операцій та страхових послуг в аграрній сфері.

1.2. Переддипломна практика

Метою переддипломної практики є закріплення, поглиблення, узагальнення знань та вдосконалення практичних умінь і навичок, набутих за час навчання у закладі вищої освіти; оволодіння професійним досвідом, компетентностями з основних фахових дисциплін для забезпечення готовності студента до самостійної трудової діяльності; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в реальних умовах функціонування суб'єкта господарювання, збір матеріалів для написання кваліфікаційної роботи.

Завдання переддипломної практики:

- вивчення організаційної структури суб'єкта господарювання та з'ясування місця і значення в ній фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу);
- ознайомлення зі структурою фінансового (обліково-фінансового) відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу) бази практики;
- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики суб'єкта господарювання;
- закріплення практичних навичок фінансової роботи та прийняття оптимальних управлінських рішень у сфері фінансів суб'єкта господарювання;
- максимальний збір матеріалів, фінансово-облікової, статистичної інформації тощо про господарську діяльність суб'єкта господарювання, які необхідні для виконання кваліфікаційної роботи;
- формування фахових здібностей в студентів на базі одержаних у закладі вищої освіти теоретичних знань;
- набуття досвіду роботи в колективі та виконання посадових обов'язків;
- закріплення навичок виконання науково-дослідної роботи та підготовки наукових доповідей.

Проходження переддипломної практики сприяє формуванню:

компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем забезпечення інвестиційноінноваційного розвитку аграрного виробництва та його фінансово-кредитної інфраструктури

програмних результатів навчання:

- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

- здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності;

- відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними;

- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;

- застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень;

- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;

- впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання;

- визначати стратегічні напрями формування фінансово-кредитної інфраструктури аграрного виробництва для удосконалення діяльності суб'єктів господарювання, розвитку банківських операцій та страхових послуг в аграрній сфері.

1.3. Професійна практика

Метою професійної практики є закріплення, поглиблення, узагальнення знань та вдосконалення практичних умінь і навичок, набутих за час навчання у закладі вищої освіти; оволодіння професійним досвідом, компетентностями з основних фахових дисциплін для забезпечення готовності студента до самостійної трудової діяльності та прийняття оптимальних управлінських рішень в умовах ринкових відносин; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання професійної практики:

- ознайомлення зі структурою фінансового (обліково-фінансового) 9 відділу (за його відсутності – бухгалтерії та/або економічного відділу, що виконують функції фінансового відділу) бази практики;

- набуття досвіду здійснення фінансово-економічної характеристики суб'єкта господарювання;

- формування фахових здібностей у студентів на базі одержаних у закладі вищої освіти теоретичних знань; - закріплення практичних навичок фінансової роботи;

- набуття досвіду прийняття управлінських рішень у фінансовій сфері суб'єкта господарювання та дослідження їх ефективності;

- збір матеріалу для виконання індивідуального завдання та написання кваліфікаційної роботи;

- набуття досвіду роботи в колективі й виконання посадових обов'язків; - закріплення навичок виконання науково-дослідної роботи.

Проходження професійної практики сприяє формуванню компетентностей:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;

- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

- здатність приймати обґрунтовані рішення;

- здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

- здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;

- здатність застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність оцінювати дієвість наукового, аналітичного і методичного інструментарію для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію;

- здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- здатність володіти теоретичними та методичними прийомами для вирішення проблем забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку аграрного виробництва та його фінансово-кредитної інфраструктури.

програмних результатів навчання:

- використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності;

- знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- відшуковувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування;

- вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними;
- застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання;
- застосовувати поглиблені знання в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для прийняття рішень;
- обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи та страхування та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів;
- впроваджувати організаційно-управлінські заходи щодо поліпшення фінансово-економічної безпеки та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання;
- визначати стратегічні напрями формування фінансово-кредитної інфраструктури аграрного виробництва для удосконалення діяльності суб'єктів господарювання, розвитку банківських операцій та страхових послуг в аграрній сфері.

2. ЗМІСТ ПРАКТИК

2.1. Виробнича практика з дисциплін професійної підготовки

Зміст практики визначається з урахуванням особливостей бази практики.

Зміст практики на базі сільськогосподарського й інших підприємств різних галузей національної економіки:

Тема 1. Загальна характеристика та організаційна структура підприємства. Повна і скорочена назва підприємства. Юридична адреса. Форма власності й організаційно-правова форма. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Належність підприємства до концернів, асоціацій, холдингів тощо. Цілі та види діяльності підприємства. Організаційна структура підприємства. Склад і функції фінансового апарату, місце фінансової служби в загальній організаційній структурі підприємства. Організація фінансово-економічної роботи. Фінансові обов'язки та їх розподіл між спеціалістами підприємства.

Тема 2. Фінансово-економічна характеристика підприємства. Аналіз фінансових показників бази практики з урахуванням її форми власності, виду діяльності та форми організації бізнесу. Висновок про фактичний стан ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, ділової активності.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки на підприємстві. Порядок організації фінансових взаємовідносин підприємства й страхової компанії. Особливості страхування майна підприємством. Аналіз обсягів застрахованого майна, його види та страхові відшкодування підприємства за останні три роки. Особливості страхування сільськогосподарських тварин підприємством. Порядок, обсяги страхування автомобілів, автовантажів та страхування відповідальності підприємства як автовласника. Порядок та особливості страхування майна від вогню й інших небезпек, страхування від перерв у виробництві, страхування відповідальності товаровиробників. Участь підприємства у страхуванні здоров'я та життя своїх працівників. Аналіз вигідності застосування підприємством умовної чи безумовної франшизи при різних видах страхування. Напрями взаємодії підприємства та банківських установ при здійсненні різних видів страхування. Страхові платежі та методика їх розрахунку у процесі лізингової діяльності підприємства. Планування податків, організація податкового контролю та податкового обліку. Порядок подання документів для взяття на облік у податкових органах. Шляхи ліквідації податкової заборгованості шляхом розстрочки, відстрочки, списання та реструктуризації боргу. Перевірка правильності визначення суми податку на прибуток, що підлягає сплаті до бюджету та інших обов'язкових платежів. Порядок нарахування амортизації. Правильність оформлення вантажної митної декларації. Оцінка достовірності митної вартості товарів. Порядок нарахування та сплати державних та місцевих податків і зборів. Порядок видачі свідоцтва про сплату єдиного податку. Перевірка розрахунків сплати єдиного податку та своєчасності подання розрахунку.

Методи, що використовуються для прогнозування банкрутства підприємства та антикризового управління ним. Оцінка фінансового стану підприємства з використанням системи експрес-діагностики та фундаментальної діагностики банкрутства суб'єкта господарювання. Вітчизняні та закордонні методики для діагностики ймовірності банкрутства підприємства. Доцільність здійснення фінансової санації як елементу антикризового управління. Порядок складання й погодження плану фінансової санації підприємства. Аналіз внутрішніх й зовнішніх джерел фінансової санації підприємства. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства. Склад і аналіз ефективності фінансових інвестицій підприємства за різними методиками. Порядок оперативного управління реструктуризацією портфеля фінансових інвестицій. Капітальні вкладення підприємства та оцінка ефективності їх здійснення. Оцінка фінансової ефективності інвестиційного проекту підприємства за різними показниками. Джерела формування інвестиційних ресурсів та шляхи їх оптимізації.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі банківської установи:

Тема 1. Загальна характеристика банківської установи та аналіз її фінансових показників. Повна і скорочена назва банку. Юридична адреса. Наявність філій, відділень тощо та короткі відомості про них. Цілі та види діяльності банківської установи. Рейтинги банку. Організаційна побудова банку. Органи управління банку та їх повноваження. Тип організаційної структури банку. Вплив на організаційну структуру банку специфіки його діяльності, стратегічних і тактичних цілей, історії розвитку. Аналіз активів і пасивів банківської установи. Аналіз зобов'язань. Оцінка ліквідності й фінансової стійкості. Аналіз прибутковості банку.

Тема 2. Фінансова діяльність банківської установи. Види рахунків та механізм їх відкриття банком для своїх клієнтів. Аналіз з боку банківської установи основних напрямів розрахунково-касової роботи. Процедура розміщення депозитних вкладів для фізичних та юридичних осіб. Механізм та умови здійснення недепозитних банківських операцій (продаж позик, надання кредитних гарантій, випуск цінних паперів, операції РЕПО тощо). Порядок надання різних видів кредитів банківською установою. Аналіз напрямків здійснення оцінки кредитоспроможності позичальника. Аналіз видів забезпечень, системи контролю за цільовим використанням кредитів та штрафних санкцій за їх нецільове використання. Механізм погашення кредитів. Оцінка організації розрахунків платіжними картками. Особливості здійснення факторингових і форфейтингових операцій (вартість таких послуг). Емісійні операції банку з цінними паперами. Операції банків з векселями (облік векселів, кредитування під заставу векселів, авалювання, акцептування та зберігання векселів банками тощо). Умови лізингових операцій, що надаються банківською установою. Аналіз операцій з торгівлі іноземною валютою, посередництва

банків у фінансових розрахунках між експортером та імпортером. Оцінка посередницьких, консультаційних та інформаційних послуг, операцій з дорогоцінними металами банку. Аналіз надання інших банківських послуг банком для підприємств.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в банку. Застосування різних підходів оцінювання діяльності банку. Елементи стійкості комерційного банку. Структура банківських доходів і витрат. Планування підвищення прибутковості діяльності банку з урахуванням допустимого рівня ризику. Модель управління прибутковістю банківської діяльності. Аналіз впливу структури активів на ліквідність балансу банку. Оцінка залежності ліквідності банку від рівня ризику окремих банківських операцій. Стратегія управління ліквідністю комерційного банку. З'ясування підходу (забезпечення ліквідності за рахунок активів, забезпечення ліквідності за рахунок позикових ліквідних коштів, збалансоване управління ліквідністю) до рішення ліквідності банку. Методи та інструменти управління ліквідністю комерційного банку. Сек'юритизація.

Управління доходністю кредитного портфеля та методи ціноутворення за кредитами. Управління кредитним ризиком на рівні окремої позики та на рівні кредитного портфеля. Методика оцінювання якості кредитного портфеля. Характеристика основних методів управління проблемними кредитами. Зміст та етапи проведення реабілітації проблемного кредиту.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі кредитної спілки:

Тема 1. Загальна характеристика кредитної спілки та аналіз її фінансових показників. Повна і скорочена назва кредитної спілки. Юридична адреса. Форма власності й організаційно-правова форма. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Цілі та види діяльності кредитної спілки. Організаційна структура. Склад і функції фінансового апарату. Організація фінансово-економічної роботи. Фінансові обов'язки та їх розподіл між спеціалістами кредитної спілки.

Тема 2. Фінансова діяльність кредитної спілки. Умови вступу в кредитну спілку та виходу із неї (величиною вступного та пайового внеску, їх поверненням при виході зі спілки). Види рахунків, що відкриваються спілкою для клієнтів, та сукупність документів, необхідних для відкриття кожного їх виду. Організація касової роботи кредитної спілки (процедура видачі та прийому готівки). Порядок надання різних видів кредитів кредитною спілкою. Аналіз напрямків здійснення оцінки кредитоспроможності позичальника. Аналіз видів забезпечень при використанні кредитів кредитної спілки. Система контролю за цільовим використанням кредитів та штрафні санкції за нецільове використання. Механізм погашення кредитів. Процедура розміщення депозитних вкладів для фізичних та юридичних осіб (звернути увагу на гарантії,

що надаються кредитною спілкою). Механізм надання інших послуг кредитною спілкою для підприємств та фізичних осіб.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в кредитній спілці. Види депозитів і їх характеристика. Прості й складні відсотки при нарахуванні доходу по депозитах. Депозитна політика кредитної спілки. Етапи здійснення депозитної операції. Механізм проведення депозитних операцій. Розміщення тимчасово вільних коштів на депозитних рахунках в установах банків. Придбання кредитною спілкою державних цінних паперів. Залучення на договірних умовах кредитів банків, кредитів об'єднаної кредитної спілки, коштів інших установ та організацій для надання кредитів своїм членам. Кредитування інших кредитних спілок. Особливості діяльності кредитної спілки як члена платіжних систем. Оплата за дорученням своїх членів вартості товарів, робіт і послуг у межах наданого їм кредиту. Благодійна діяльність кредитної спілки за рахунок коштів спеціально створених для цього фондів.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі страхової компанії:

Тема 1. Загальна характеристика страхової компанії та аналіз її фінансових показників. Повна і скорочена назва страхової компанії. Юридична адреса. Наявність філій, відділень тощо та короткі відомості про них. Цілі та види діяльності страхової компанії. Рейтинги страхової компанії. Організаційна побудова страхової компанії. Тип організаційної структури страхової компанії. Органи управління страхової компанії та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру страхової компанії специфіки діяльності, стратегічних і тактичних цілей, історії розвитку.

Тема 2. Фінансова діяльність страхової компанії. Механізм надання страхових послуг. Асортимент та особливості страхових послуг, що надаються страховою компанією. Динаміка попиту на страхові послуги компанії та основні методи служби маркетингу для його покращення. Механізм надання страхових послуг компанією у сільському господарстві (привести конкретні приклади). Механізм страхування кредитних і фінансових ризиків в регіоні. Умови та процедура перестраховування. Тарифна політика страхової компанії. Порядок виплати страхового відшкодування при виникненні страхового випадку. Зміст, принципи та методичні підходи оцінки вартості підприємства.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в страховій компанії. Методи перестраховування. Форми проведення перестраховувальних операцій. Облігаторне перестраховування. Факультативно-облігаторне перестраховування. Пропорційне перестраховування. Перестраховування на основі ексцеденту збитку. Перестраховування на підставі ексцедента збитковості. Співстраховування та механізм його застосування.

Стратегія страхової компанії. Бізнес-план: структура та характеристика його окремих розділів. Порядок опрацювання, розгляду і затвердження бізнес-плану. Особливості бюджетування в страховій компанії.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі бюджетної установи:

Тема 1. Загальна характеристика бюджетної установи та аналіз її фінансових показників. Повна і скорочена назва бюджетної установи. Юридична адреса. Цілі та види діяльності бюджетної установи. Організаційна побудова. Органи управління бюджетної установи та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру бюджетної установи специфіки діяльності, історії функціонування. Місце фінансової служби в організаційній структурі бюджетної установи. Функції фінансової служби бюджетної установи.

Тема 2. Фінансова діяльність бюджетної установи. Значення спеціального фонду для фінансування установи (визначити співвідношення між загальним та спеціальним фондом). Порядок затвердження та складання кошторису досліджуваної бюджетної установи. Кошторис доходів і видатків установи. Аналіз джерел формування спеціального фонду та напрямів його використання. Аналіз статей та розмірів недофінансування бюджетної установи. Механізм отримання коштів для забезпечення поточної діяльності бюджетної установи. Механізм організації закупівель товарів, робіт, послуг. Послідовність здійснення розрахунків за товари, роботи, послуги. Процедура здійснення касових видатків бюджетної установи. Механізм взаємовідносин бюджетної установи з підприємствами, установами та організаціями. Система планування бюджетної установи та методика розрахунку планового кошторису доходів і видатків. Система звітності бюджетної установи про виконання покладених на неї функцій.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в бюджетній установі. Складання розрахунків за надходженнями спеціального фонду. Складання розрахунків за видатками загального і спеціального фондів. Аналіз фінансування бюджетної установи. Аналіз формування власних надходжень спеціального фонду. Аналіз складу та структури видатків бюджетної установи. Порядок відкриття рахунків бюджетної установи у казначействі. Порядок отримання асигнувань із загального фонду бюджету. Розподіл показників зведених кошторисів. Розподіл показників зведених планів асигнувань загального фонду державного бюджету (за винятком надання кредитів з державного бюджету). Розподіл показників зведених планів надання кредитів із загального фонду державного бюджету. Розподіл показників зведених планів спеціального фонду державного бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків). Зведення показників спеціального фонду в розрізі розпорядників нижчого рівня і одержувачів бюджетних коштів. План асигнувань загального фонду державного бюджету (за

винятком надання кредитів з державного бюджету). План надання кредитів із загального фонду державного бюджету. План спеціального фонду державного бюджету (за винятком власних надходжень бюджетних установ та відповідних видатків). Зведення показників спеціального фонду кошторису. План використання бюджетних коштів

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі Державної казначейської служби України

Тема 1. Загальна характеристика управління (відділення) Державної казначейської служби України та аналіз його фінансових показників. Повна і скорочена назва бюджетної установи. Юридична адреса. Цілі та види діяльності бюджетної установи. Організаційна побудова. Органи управління бюджетної установи та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру бюджетної установи специфіки діяльності, історії функціонування. Місце фінансової служби в організаційній структурі бюджетної установи. Функції фінансової служби бюджетної установи.

Тема 2. Фінансова діяльність управління (відділення) Казначейства. Аналіз співвідношення між загальним і спеціальним фондом органу Державної казначейської служби. Кошторис доходів і видатків установи. Порядок відкриття рахунків в управліннях Державної казначейської служби України та проведення операцій на них. Технічне забезпечення здійснення платежів. Механізм взаємовідносин користувачів коштів з казначейською системою. Касове виконання державного бюджету за доходами. Аналіз казначейського виконання державного бюджету за видатками. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів. Особливості казначейського обслуговування позабюджетних фондів. Організація бухгалтерського обліку в управлінні (відділенні) Державної казначейської служби України. Методика розрахунку планового кошторису доходів і видатків управління (відділення) Казначейства. Аналіз звітності про виконання бюджету управління (відділення) Державної казначейської служби України.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в управлінні (відділенні) Державної казначейської служби України. Механізм взаємовідносин розпорядників і одержувачів коштів із казначейською системою, особливості проведення операцій на казначейських рахунках, технічне забезпечення здійснення платежів, виконання державного бюджету за доходами, виконання державного бюджету за видатками, казначейське обслуговування місцевих бюджетів, особливості казначейського обслуговування позабюджетних фондів.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі Державної податкової служби України

Тема 1. Загальна характеристика органу Державної податкової служби України та аналіз його фінансових показників. Повна і скорочена назва бюджетної установи. Юридична адреса. Цілі та види діяльності бюджетної установи. Організаційна побудова. Органи управління бюджетної установи та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру бюджетної установи специфіки діяльності, історії функціонування. Місце фінансової служби в організаційній структурі бюджетної установи. Функції фінансової служби бюджетної установи.

Тема 2. Фінансова діяльність органу Державної податкової служби України. Аналіз кошторису доходів і видатків установи. Методика розрахунку планового кошторису доходів і видатків органу Державної податкової служби. Порядок організації обліку платників податків та механізм зняття з обліку. Процедура планування надходження податкових платежів. Порядок приймання податкової звітності суб'єктів господарювання з податку на прибуток, ПДВ, акцизного податку, податку на доходи фізичних осіб, фіксованого сільськогосподарського податку, інших загальнодержавних податків і зборів, місцевих податків і зборів. Механізм організації закупівель товарів, робіт, послуг та послідовність здійснення розрахунків за них. Аналіз організації контролю за своєчасністю сплати податків і зборів підприємствами. Звітність податкової служби за виконання покладених на неї функцій.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в органі Державної податкової служби України. Організація податкового контролю та податкового обліку. Порядок подання документів для взяття на облік у податкових органах. Шляхи ліквідації податкової заборгованості шляхом розстрочки, відстрочки, списання та реструктуризації боргу. Організація обліку і механізм зняття з обліку платників податків, прийом податкової звітності від суб'єктів господарювання з податку на прибуток, податку на додану вартість, акцизного податку, податку на доходи фізичних осіб, єдиного податку, інших загальнодержавних і місцевих податків та зборів, контроль за своєчасністю сплати податків і зборів суб'єктами господарювання; процедура здійснення документальних перевірок суб'єктів господарювання.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі Департаменту (управління) агропромислового розвитку

Тема 1. Загальна характеристика Департаменту (управління) агропромислового розвитку та аналіз його фінансових показників. Повна і скорочена назва бюджетної установи. Юридична адреса. Цілі та види діяльності бюджетної установи. Організаційна побудова. Органи управління бюджетної установи та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру бюджетної установи специфіки діяльності, історії функціонування. Місце фінансової

служби в організаційній структурі бюджетної установи. Функції фінансової служби бюджетної установи.

Тема 2. Фінансова діяльність Департаменту (управління) агропромислового розвитку. Аналіз кошторису доходів та видатків Департаменту (управління) агропромислового розвитку. Значення спеціального фонду для фінансування установи (визначити співвідношення між загальним та спеціальним фондом). Механізм отримання коштів для забезпечення поточної діяльності. Механізм організації закупівель товарів, робіт, послуг та послідовність здійснення розрахунків за них. Аналіз процедури та обсяги здійснення касових видатків Департаменту (управління) агропромислового розвитку. Аналіз основних напрямів та обсяги підтримки сільськогосподарських виробників (галузь рослинництва та тваринництва). Механізм одержання сільськогосподарськими підприємствами державних дотацій через Департамент (управління). Механізм взаємовідносин Департаменту (управління) агропромислового розвитку з сільськогосподарськими підприємствами. Звітність, що подають сільськогосподарські підприємства до Департаменту (управління). Аналіз звітності Департаменту (управління) агропромислового розвитку про виконання покладених на нього функцій.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки в Департаменті (управлінні) агропромислового розвитку. Механізм взаємовідносин Департаменту з сільськогосподарськими підприємствами, аналіз основних напрямів і обсягів підтримки сільськогосподарських товаровиробників (галузь рослинництва й тваринництва), звітність, що подають сільськогосподарські товаровиробники до Департаменту, зведені показники по району (області) за окремими формами звітності.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

Зміст практики на базі Пенсійного фонду

Тема 1. Загальна характеристика Фонду та аналіз його фінансових показників. Повна і скорочена назва бюджетної установи. Юридична адреса. Цілі та види діяльності бюджетної установи. Організаційна побудова. Органи управління бюджетної установи та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру бюджетної установи специфіки діяльності, історії функціонування. Місце фінансової служби в організаційній структурі бюджетної установи. Функції фінансової служби бюджетної установи.

Тема 2. Фінансова діяльність Фонду. Аналіз джерел формування спеціального фонду та напрямів його використання. Кошторис доходів і видатків Фонду та розробка за його даними відповідні розрахунки. Механізм отримання коштів для забезпечення поточної діяльності. Механізм здійснення закупівель товарів, робіт, послуг та організації розрахунків за них. Механізм взаємовідносин Фонду з підприємствами, установами та організаціями. Організація прийому звітності до Фонду. Організація контролю за

правильністю нарахування та своєчасністю сплати внесків. Порядок нарахування штрафних санкцій за неправильне нарахування та (або) несвоєчасну сплату внесків до Фонду. Особливості нарахування розміру пенсій (допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги по безробіттю, допомоги при настанні нещасного випадку або профзахворювання). Порядок виплати пенсій (допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги по безробіттю, допомоги при настанні нещасного випадку або профзахворювання). Система планування фонду та методика розрахунку планового кошторису доходів і видатків. Аналіз звітності фонду про виконання покладених на нього функцій.

Тема 3. Практичні аспекти дисциплін професійної підготовки у Фонді. Механізм взаємовідносин Фонду із суб'єктами господарювання, облік осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню, особливості нарахування розміру пенсій (допомоги по тимчасовій непрацездатності, допомоги по безробіттю, допомоги при настанні нещасного випадку або профзахворювання), контроль за додержанням вимог законодавства про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування, правильність нарахування, обчислення, повноти і своєчасності сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інших платежів.

Тема 4. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

2.2. Переддипломна практика

Тема 1. Загальна характеристика та організаційна структура суб'єкта господарювання. Повна і скорочена назва бази практики. Юридична адреса. Форма власності й організаційно-правова форма. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Належність бази практики до концернів, асоціацій, холдингів тощо. Цілі та види діяльності бази практики. Склад і функції фінансового апарату, місце фінансової служби в загальній організаційній структурі підприємства. Організація фінансово-економічної роботи. Фінансові обов'язки та їх розподіл між спеціалістами бази практики.

Тема 2. Фінансово-економічна характеристика суб'єкта господарювання. Аналіз фінансових показників бази практики з урахуванням її форми власності, виду діяльності та форми організації бізнесу.

Тема 3. Стан і шляхи вдосконалення досліджуваних питань у межах теми кваліфікаційної роботи. Здійснення необхідних розрахунків у межах теми кваліфікаційної роботи на матеріалах бази практики. Аналіз отриманих результатів, формулювання обґрунтованих висновків і реальних управлінських рішень, розробка та визначення ефекту від впровадження пропозицій.

2.3. Професійна практика

Тема 1. Загальна характеристика та аналіз фінансових показників бази практики. Повна і скорочена назва бази практики. Юридична адреса. Форма власності й організаційно-правова форма. Наявність філій, представництв, відділень та короткі відомості про них. Належність бази практики до концернів, асоціацій, холдингів тощо. Цілі та види діяльності бази практики. Склад і функції фінансового апарату, місце фінансової служби в загальній організаційній структурі бази практики. Організація фінансово-економічної роботи. Фінансові обов'язки та їх розподіл між спеціалістами підприємства. Аналіз фінансових показників бази практики з урахуванням її форми власності, виду діяльності та форми організації бізнесу.

Тема 2. Фінансова робота та стан фінансового управління на базі практики. Характеристика та особливості фінансової роботи бази практики. Напрями фінансової діяльності бази практики. Здійснення розрахунків, необхідних для оцінювання ефективності фінансової роботи і фінансового управління, на матеріалах бази практики з урахуванням її форми власності, виду діяльності та форми організації бізнесу. Аналіз отриманих результатів, формулювання обґрунтованих висновків і реальних управлінських рішень, розробка та визначення ефекту від впровадження пропозицій.

Тема 3. Індивідуальне завдання. Обирається відповідно до теми кваліфікаційної роботи з наведеного у робочій програмі практики списку, що не є вичерпним. Має на меті забезпечити максимальний збір інформації, необхідної для написання кваліфікаційної роботи.

3. ВИМОГИ ДО БАЗ ПРАКТИКИ

Практика студентів Університету проводиться на базах практики, які забезпечують виконання програм практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Базами практики можуть бути суб'єкти господарювання, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, фізичні особи, які проводять незалежну професійну діяльність, органи державної влади і місцевого самоврядування, громадські формування, об'єкти структурних підрозділів Університету, а також бази за межами України за умови забезпечення ними виконання у повному обсязі програм практики.

Виробнича, професійна та переддипломна практики проводяться на базах практики. Підприємства (установи, організації тощо), які залучаються для проведення виробничої (професійної, переддипломної) практики студентів, мають відповідати наступним вимогам:

- наявність структурних підрозділів, напрям діяльності яких відповідає спеціальностям, за якими здійснюється підготовка студентів в Університеті;
- здатність забезпечити виконання програми практики;
- забезпечення кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- забезпечення належних умов для проходження практики на виробництві з дотриманням правил і норм безпеки праці, виробничої санітарії відповідно до законодавства;
- надання студентам на час проходження практики можливості працювати на штатних посадах, робота на яких відповідає програмам практики (за згодою керівника підприємства (установи, організації тощо) та за наявності відповідних вакансій);
- надання студентам права користуватися документацією, необхідною для виконання програми практики, з урахуванням політики конфіденційності підприємства (установи, організації тощо);
- можливість наступного працевлаштування випускників Університету (на загальних підставах, за наявності вакансій).

З урахуванням особливостей підготовки студентів за освітньо-професійною програмою кафедра може встановлювати додаткові вимоги до баз практики, що відображаються у відповідній робочій програмі практики.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИК

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрі – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів.

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики студентів освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування ступеня вищої освіти магістр спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування, є:

- розробка наскрізної і робочих програм практик;
- визначення баз практики;
- укладання договорів про проведення практики студентів між Університетом та підприємствами (установами, організаціями тощо);
- розподіл студентів за базами практики;
- підготовка для баз практики інформації про обсяги, зміст, період проведення практики студентів, потреби в обладнанні та матеріалах тощо;
- призначення керівників практики;
- складання індивідуальних завдань на практику;
- проведення настановчих зборів студентам;
- підготовка звітної документації за результатами проведення практики;
- інші заходи.

Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на ректора Університету. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням в Університеті здійснює керівник виробничої практики

навчального відділу, на факультеті – декан, на кафедрі – завідувач кафедри.

Функції організаторів, керівників та учасників практики визначаються Положенням про проведення практики студентів Полтавського державного аграрного університету

Заходи, пов'язані з організацією практики студентів, визначаються наказом ректора Університету про проведення практики студентів.

Виробнича (професійна, переддипломна) практика студентів проводиться у виробничих умовах в період, що забезпечує можливість виконання студентами всіх видів робіт згідно з програмою практики.

На початку практики керівник підприємства (установи, організації тощо) призначає керівника від бази практики, а також забезпечує проведення студентам-практикантам інструктажів із охорони праці, ознайомлення з правилами внутрішнього трудового розпорядку бази практики, порядком отримання документації та матеріалів. Керівником практики від бази практики повинен бути фахівець, який працює на постійній основі. Кількість студентів-практикантів, яка закріплюється за ним, не повинна перевищувати десяти осіб.

На студентів-практикантів, які проходять практику на підприємстві (в установі, організації тощо), розповсюджується законодавство України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку підприємства (установи, організації тощо). За наявності вакантних місць та за відповідності змісту роботи програмі практики, студенти можуть бути зараховані на штатну посаду.

Організація проведення **професійної практики** студентів заочної форми навчання здійснюється з урахуванням наявності в них професійного досвіду.

Студенти, які мають досвід роботи, стажувалися (не менше одного місяця) або працюють за обраним фахом, допускаються розпорядженням декана факультету до складання семестрового контролю з професійної практики без її проходження на підставі поданих підтверджуючих документів. Документами, які підтверджують відповідність займаної посади обраному фаху та наявність у студента відповідного практичного досвіду, є довідка з місця роботи чи стажування, засвідчена керівником підприємства (установи, організації тощо), або копія трудової книжки.

Студентам, які не працюють за фахом і не мають досвіду роботи за ним, проводиться професійна практика згідно з наказом ректора Університету. Проходження студентом професійної практики може здійснюватися за місцем роботи (без відриву від виробництва) за умови його відповідності вимогам програми практики та укладення договору про проведення практики студентів.

Керівник виробничої (професійної, переддипломної) практики від кафедри:

- розробляє методичне забезпечення практики студентів;
- забезпечує якість проходження практики студентів згідно з її програмою;
- розробляє та видає індивідуальні завдання студентам;
- контролює своєчасне прибуття студентів до баз практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проходження;

- проводить консультації щодо опрацювання та узагальнення зібраного матеріалу;

- перевіряє щоденники, звіти з практики та оцінює результати її проходження студентами;

- подає на кафедру звіт керівника виробничої (переддипломної) практики;

- здійснює виконання інших функцій, визначених законодавством і внутрішніми нормативно-правовими актами Університету.

Керівник практики від бази практики:

- здійснює безпосереднє керівництво практикою студентів-практикантів згідно з програмою практики;

- знайомить студентів-практикантів із правилами внутрішнього розпорядку та контролює їх дотримання;

- повідомляє керівнику практики від кафедри про порушення студентом-практикантом трудової дисципліни та внутрішнього розпорядку;

- контролює ведення щоденника, підготовку звіту студентом-практикантом;

- після закінчення практики складає відгук-характеристику на кожного студента-практиканта, де дає оцінку проходження практики.

Студенти, які проходять виробничу (професійну, переддипломну) практику, зобов'язані:

- з'явитися на настановчі збори з питань проходження практики та звітування за її результатами;

- пройти цільовий інструктаж з охорони праці;

- отримати документи для проходження практики;

- ознайомитися з програмою практики;

- отримати індивідуальні завдання у керівника практики від кафедри;

- своєчасно прибути на базу практики;

- дотримуватися правил охорони праці на підприємстві (в установі, організації тощо);

- виконувати завдання, передбачені програмою практики;

- підготувати звітну документацію з практики;

- своєчасно подати звіт з практики та захисти його перед комісією.

5. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИК І ОЦІНЮВАННЯ ЇХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Після закінчення періоду практики студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального завдання. Форми звітності визначаються наскрізною та робочою програмами практики. До звітної документації відносяться щоденник практики, звіт з практики та інші.

За результатами проходження **виробничої (переддипломної) практики** студентом подається звіт з практики разом зі щоденником на кафедру для реєстрації та керівнику практики від кафедри – для перевірки та оцінювання.

У щоденнику практики студент у хронологічному порядку відображає зміст виконуваної ним роботи під час практики з коротким її аналізом. Щоденник практики обов'язково підписується керівниками практики.

Вимоги до структури та обсягу звіту з практики наводяться у робочій програмі практики.

Звіт з виробничої (переддипломної) практики захищається студентом перед комісією, яка призначена наказом ректора Університету.

Критерії оцінювання та схема нарахування балів із виробничої (переддипломної) практики визначаються науково-педагогічними працівниками кафедри і вказуються у робочій програмі практики.

За підсумками виробничої (переддипломної) практики проводиться семестровий контроль у формі диференційованого заліку. Диференційований залік із практики виставляється протягом перших двох теоретичних тижнів після її закінчення головою комісії із захисту звітів з практики.

Голова комісії підсумовує бали, нараховані керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики.

Керівником практики від кафедри нарахування балів здійснюється на підставі:

- оцінки результатів проходження практики студентом, наданої у відгуку-характеристиці керівника практики від бази практики;
- оцінки якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики;
- оцінки виконання інших матеріалів, передбачених робочою програмою практики.

Комісія із захисту звітів з практики нараховує бали за підсумками презентації студентом результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Семестровий контроль з **професійної практики** студентів заочної форми навчання проводиться під час навчально-екзаменаційної сесії.

Диференційований залік з професійної практики виставляється головою комісії із захисту звітів з практики. Нарахування балів із професійної практики здійснюється:

- комісією за результатами співбесіди зі студентом, який має досвід роботи, стажувався або працює за фахом;

- керівником практики від кафедри та комісією із захисту звітів з практики студенту, який не працює за фахом і не має досвіду роботи за фахом, на підставі оцінки результатів проходження практики, якості оформлення і змістовності наповнення щоденника та звіту з практики, презентації результатів проходження практики та відповідей на запитання членів комісії.

Підсумки практики обговорюються на засіданнях кафедри, конференціях, круглих столах та інших заходах, а загальні підсумки – на вчених радах факультету та Університету.